

قدرت بصیر؛ راهبردی برای مقابله با تهدیدات فرهنگی (با تأکید بر تهدیدات ماهواره‌ای)

تألیف:

محمد عظیمی طرقدری

دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی

تهران ۱۳۹۷

سرشناسه	عظیمی، محمد، ۱۳۳۲ -
عنوان و نام پدیدآورنده	قدرت بصیر؛ راهبردی برای مقابله با تهدیدات فرهنگی (با تأکید بر تهدیدات ماهواره‌ای) / تألیف محمد عظیمی طرقدری؛ [برای] دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع راهبردی و تحقیقات راهبردی
مشخصات نشر	تهران، انتشارات دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی، ۱۳۹۷
مشخصات ظاهری	۲۹۵ ص.
شابک	978-600-7256-92-3 : ۱۵۰۰۰۰ ریال
فهرست‌نویس	نیپا.
یادداشت	کتابنامه: ص. ۲۷۹.
عنوان دیگر	راهبردی برای مقابله با تهدیدات فرهنگی (با تأکید بر تهدیدات ماهواره‌ای)
موضوع	فرهنگ‌زدایی — ایران
موضوع	Acculturation -- Iran
موضوع	جنگ نرم — ایران — جنبه‌های سیاسی
موضوع	Soft war -- Iran -- Political aspects*
موضوع	ماهواره‌ها — ایران — تدابیر ایمنی
موضوع	Artificial satellites -- Security measures -- Iran
موضوع	ماهواره‌ها — ایران — جنبه‌های اجتماعی
موضوع	Artificial satellites -- Social aspects -- Iran
موضوع	تلویزیون — ایران — پخش مستقیم ماهواره‌ای — جنبه‌های سیاسی
موضوع	Direct broadcast satellite television -- Political -- Iran
شناسه افزوده	دانشگاه عالی دفاع ملی
شناسه افزوده	دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی، انتشارات
رده‌بندی کنگره	۱۳۹۷ : ۳۶۶ GN
رده‌بندی دیوئی	۳۰۲ : ۲۵۵
شماره کتابشناسی ملی	۵۳۲۱ : ۱۱

قدرت بصیر؛ راهبردی برای مقابله با تهدیدات فرهنگی (با تأکید بر تهدیدات ماهواره‌ای)

تألیف: محمد عظیمی طرقدری

ویراستار ادبی: محمدرضا حسینی

صفحه‌آرا: محمدرضا حسینی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۷

طراح جلد: معاونت پژوهش دانشگاه

ناشر: انتشارات دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: 978-600-7256-92-3

قیمت: ۱۵۰۰۰۰ ریال

همه حقوق چاپ و نشر این کتاب محفوظ است.

انتشارات دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی

نشانی انتشارات: تهران، ضلع شمالی بزرگراه شهید بابایی، بعد از اتوبان هنگام،

دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی، انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی

نشانی اینترنتی: www.sndu.ac.ir

تلفن ۲۲۹۷۰۳۴۳

پیش‌گفتار

وقوع انقلاب اسلامی و تشکیل نظام جمهوری اسلامی، با الگوی مردم‌سالاری دینی در ایران، شکل جدیدی از حکومت را پیش روی جهانیان قرارداد. با استقرار این نظام راهبردهای منطقه‌ای و بلکه جهانی غرب به‌ویژه آمریکا به چالش کشیده شد. از این‌رو، برای مهار انقلاب اسلامی و استحاله و تغییر نظام، جبهه جنگ فرهنگی را تقویت و با بهره‌گیری از ابزار نوین رسانه‌ای از جمله ماهواره، جریان نفوذ فرهنگی را طراحی و تهدید ارکان نظام اسلامی یعنی دین، رهبری و ولایت‌فقیه و مردم را هدف قرار داده‌اند. می‌کوشند با نفوذ فرهنگی و هویت‌زدایی، عقاید، باورها، احساس، نگرش و رفتار مردم را دستخوش تغییر قرار دهند. دشمن در این مسیر، راهبرد مدرسه، آموزش، پوشش را با ترکیب راهبردهای قدرت سخت و قدرت نرم با روش‌های پیچیده ائتلاف افکار عمومی به کار گرفته و به صورت غیرمستقیم آموزه‌های فرهنگ غرب را اشاعه می‌دهد. در چنین شرایط امدوارند با تضعیف روحیه و تخریب و درهم شکستن توان مقاومت و پایداری اعتقادی، مذهب، بنیادهای فرهنگی و فکری ایجاد کنند و میل به تغییرات سیاسی را در مردم تقویت نمایند. افزایش روزافزون استفاده مردم از تجهیزات دریافت ماهواره و تأثیرپذیری از آموزه‌های آن بیانگر واقعیت وجود جریان نفوذ فرهنگی و تشدید تهدیدات ناشی از آن است. دلیل عمده آن می‌تواند ناشناخته شدن ابعاد و شیوه‌های پیچیده این جریان و کاستی‌های قابل‌اعتنا در جامعیت و یکپارچگی راهبردهای مقابله با آن باشد. در این صورت شبکه‌های ماهواره‌ای کماکان پدیده‌ای پرچالش و تهدید جدی برای جمهوری اسلامی ایران محسوب می‌شوند. در این کتاب تلاش شده تهدیدات فرهنگی ماهواره‌ای واکاوی و با ترکیب معیارهای مقابله با تهدیدات فرهنگی ماهواره‌ای و عوامل مرتبط، مفهوم قدرت فراهوشمند مکتب هدایت تحت عنوان قدرت بصیر تبیین گردد و با استفاده از این راهبرد، روند مقابله با دشمن به نحوی طراحی و عملیاتی شود که تهدیدات تبدیل به فرصت شوند و نه تنها از نفوذ فرهنگ اجانب جلوگیری شود بلکه صحنه نبرد فرهنگی به نفع انقلاب و نظام جمهوری اسلامی تغییر یابد.

فهرست مطالب

۹	پیش گفتار
۱۰	مقدمه
۲۱	فصل اول: فرهنگ و نظریه‌های فرهنگی
۲۳	مفهوم‌شناسی فرهنگ
۲۵	فرهنگ و اهداف آن از منظر مقام معظم رهبری (مد ظله العالی)
۲۸	چیستی و اهمیت فرهنگ
۳۳	سطوح فرهنگ
۳۳	نظریه‌های فرهنگی
۳۸	ارزش‌ها و ارتباط آن با نظام فرهنگی ایران
۴۱	فصل دوم: تهدید و امنیت فرهنگی، بازتابی بر رابطه
۴۳	تهدیدشناسی در حوزه فرهنگ
۴۳	معانی و تعاریف تهدید
۴۵	انواع و ابعاد تهدید
۴۵	اجزای تهدید
۴۶	انواع تهدیدات متوجه کشور
۴۶	تهدیدات امنیت ملی
۴۷	تهدید نرم
۴۹	روش‌های اعمال تهدیدات نرم
۵۰	ابعاد تهدیدات نرم
۵۰	اهداف تهدیدات نرم
۵۱	تکنیک‌های تهدید نرم
۵۱	جنگ نرم
۵۴	ابزارهای جنگ نرم

۵۵	انواع و اقسام جنگ نرم
۶۰	امپریالیسم فرهنگی
۶۴	ناتوی فرهنگی
۶۷	ابعاد ناتوی فرهنگی
۶۸	امنیت و تهدیدات فرهنگی
۶۸	چیستی ایمنی و امنیت
۶۹	تعاریف و حوزه‌های امنیت
۷۰	الف) امنیت ملی
۷۲	ب) امنیت فرهنگی
۷۶	ج) امنیت فرهنگی ایران
۷۹	فصل سوم: ماهواره و تهدیدات فرهنگی
۸۱	ارتباطات و رسانه
۸۱	معانی و تعاریف ارتباطات
۸۳	نظریه‌های رسانه و مخاطب
۸۵	رسانه از نگاه دین
۸۷	جمع‌بندی نظریه‌های رسانه و مخاطب و تعیین مفاهیم مرتبط متغیرها
۹۰	ماهواره‌های تلویزیونی و تهدیدات فرهنگی
۹۰	۱. تاریخچه ماهواره
۹۰	۲. سابقه شبکه‌های ماهواره‌ای در ایران
۹۱	۳. دیدگاه‌های مرتبط با فن‌آوری ماهواره‌های تلویزیونی و تهدیدات فرهنگی
۹۷	فصل چهارم: نظریه تهاجم فرهنگی مقام معظم رهبری (مد ظله العالی)
۹۹	دیدگاه‌ها و نظرات مقام معظم رهبری (مد ظله العالی) در خصوص تهاجم فرهنگی
۱۰۰	الف: هویت ملی و تهدیدات متوجه آن
۱۰۱	ب: تعریف تهاجم فرهنگی و ابعاد آن
۱۰۷	ج: اهداف تهاجم فرهنگی

۱۰۹.....	د: ابزار تهاجم فرهنگی
۱۱۰.....	ه: ماهواره یکی از ابزارهای تهدید فرهنگی
۱۱۲.....	و: روش‌های تهاجم فرهنگی
۱۱۷.....	ز: رویکرد مقام معظم رهبری در نحوه برخورد با پدیده تهاجم فرهنگی
۱۲۳.....	تحلیل محتوای بیانات مقام معظم رهبری
۱۳۳.....	فصل پنجم: ایران و تهاجم فرهنگی ماهواره‌ای
۱۳۵.....	دارایی‌ها و سرمایه‌های حیاتی کشور
۱۳۹.....	سرمایه فرهنگی
۱۴۴.....	سبک زندگی اسلامی
۱۵۱.....	ایران و ماهواره
۱۵۱.....	۱- روند استفاده از ماهواره در ایران
۱۵۶.....	۲- شبکه‌های ماهواره‌ای با مخاطب هدف ایرانی
۱۵۸.....	۳- گفتمان و اهداف شبکه‌های ماهواره‌ای در ایران
۱۶۳.....	۴- پیامدها و تهدیدهای ناشی از ماهواره
۱۶۵.....	فصل ششم: آمریکا و تهدید فرهنگی ایران
۱۶۷.....	۱- مروری بر وضعیت فرهنگی آمریکا
۱۶۸.....	۲- سبک زندگی در آمریکا
۱۶۹.....	۳- اهداف فرهنگی آمریکا
۱۶۹.....	۴- آمریکا در جستجوی دشمن
۱۷۰.....	۵- دیدگاه‌های سیاستمداران و نظریه‌پردازان آمریکایی
۱۷۲.....	۶- شاخص‌های الگوی قدرت نرم آمریکا در جنوب غرب آسیا
۱۷۳.....	۷- رسانه‌های آمریکا و غرب و فعالیت‌های ضد فرهنگی آنها در جهان و ایران
۱۷۸.....	۸- گسترش و تقویت شبکه‌های ماهواره‌ای فارسی‌زبان ضد ایرانی
۱۸۵.....	۹- سایر اقدامات آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران
۱۸۵.....	الف- عملیاتی کردن جنگ نرم و راهبرد مهار ایران

ب- تخصیص بودجه برای تقویت و یا راه‌اندازی شبکه‌های ماهواره‌ای علیه ایران	۱۸۹
فصل هفتم: الگوی برای تنظیم جهت‌گیری فرهنگی کشور	۱۹۳
۱. فرهنگ در قانون اساسی:	۱۹۵
۲. چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی	۱۹۶
۳. سیاست‌های کلی بخش فرهنگ برنامه پنجم، ابلاغی مقام معظم رهبری	۱۹۷
۴. ارکان جهت‌ساز نظام فرهنگی کشور:	۱۹۸
۵. عوامل مؤثر محیطی	۲۰۳
۶. الگوی جهت‌ساز	۲۰۶
فصل هشتم: قدرت بصیر، طرحی نو	۲۱۳
چیستی مفهوم قدرت و اقتدار در اندیشه غرب	۲۱۵
چیستی مفهوم قدرت و اقتدار در اندیشه اسلامی	۲۱۹
قدرت نرم	۲۲۲
قدرت نرم جمهوری اسلامی ایران	۲۲۵
قدرت سخت و ارتباط آن با قدرت نرم	۲۲۹
قدرت هوشمند	۲۳۲
بصیرت و قدرت فراهوشمند جمهوری اسلامی ایران	۲۳۲
الف: معانی لغوی و مفاهیم و تعاریف بصیر و بصیرت	۲۳۲
ب: مفهوم بصیر در قرآن و نهج‌البلاغه	۲۳۳
ج: بصیرت از منظر مقام معظم رهبری (مد ظله العالی)	۲۳۴
قدرت بصیر قدرت فراهوشمند	۲۳۴
فصل نهم: راهبردهایی برای مقابله با تهدیدات فرهنگی	۲۳۷
مبانی نظری راهبرد	۲۳۹
نظریه‌های استراتژی	۲۴۰
تدوین راهبرد	۲۴۲
چشم‌انداز	۲۴۴

۲۴۴.....	اهداف کلان مقابله با تهدیدات فرهنگی ماهواره‌ای
۲۴۴.....	اصول اساسی مقابله با تهدیدات فرهنگی
۲۴۵.....	عوامل محیطی (نقاط قوت - نقاط ضعف - فرصت‌ها - تهدیدها)
۲۵۰.....	آسیب‌های ناشی از تهدیدات فرهنگی ماهواره‌ای
۲۵۳.....	پیش‌بینی راهبردها به استناد عوامل ذی‌مدخل محیطی
۲۵۹.....	راهبردها بر اساس مطلوبیت و پیشنهاد‌های اجرایی و پژوهشی
۲۶۹.....	فصل دهم: راهبرد قدرت بصیر، الگوی عملی مقابله با تهدیدات فرهنگی
۲۷۹.....	منابع